

آموزش پیش دبستانی

سیاستهای آموزشی

میزان ثبت نام در مراکز پیش دبستانی طی سال تحصیلی ۹۹-۱۹۹۸ در سراسر کشور ۶/۹ درصد برای مجموع دختر و پسر است. میزان ثبت نام برای دختران ۶/۵ درصد و پسران ۷ درصد است. اما میزان ثبت نام براساس جنس شامل بچه‌هایی که در برنامه‌های آموزش مادر - کودک شرکت می‌کنند نمی‌شود چون آمار جداگانه ای در مورد جنسیت کودکان در این برنامه‌ها به عمل نیامده است .

علاوه بر تعداد کودکان مراکز دولتی آموزش پیش دبستانی، تعداد کودکان مراکز مهد کودک تحت نظارت مراکز خدمات اجتماعی که بر طبق اصل ۱۹۱ به نگهداری از کودکان با هدف فراهم نمودن آموزش پیش دبستانی برای کودکان نیازمند و تامین سلامتی جسمانی و روحی آنان و آموزش عادات و نگرش‌ها و ارزش‌های پایه در گروه های سنی ۰ تا ۶ سال ، افزوده شده است .

خدمات اجتماعی فردی درمراکز نگهداری کودک روزانه فراهم است.مراکز مهدکودک و امکانات مراکز اجتماعی در مؤسساتی که به آن نیاز داشتند به منظور فراهم نمودن آموزش پیش دبستانی برای کودکانی که اولیائشان در مؤسسات و سازمان‌های دولتی مشغول به کارند ساخته شده است. اصل ۱۹۱ قانون خدمتگزاران دولتی بر احداث مهدهای کودک و امکانات رفاهی ویژه خدمت‌گزاران دولتی تاکید دارد .

ساختار آموزشی

آموزش پیش دبستانی جریان قانونمند و هدف‌داری از آموزش است که کودکان گروه‌های سنی ۰ تا ۷۲ ماهگی را براساس خصوصیات و سطح پیشرفتشان با فراهم نمودن محیطی سرشار از انگیزه پوشش می‌دهد. در این جریان پیشرفت فیزیکی، عقلانی، روحی و اجتماعی کودکان به بهترین وجه در مسیر ارزش‌های فرهنگی جامعه هدایت می‌شود. مقطع پیش دبستانی، مرحله‌ای است که پیشرفت کودک بسیار سریع است. آموزش فراهم شده در این دوران بر روند پیشرفت کودک در سال‌های آتی تأثیر بسیار دارد.

تحقیقات درازمدت نشان می‌دهد که قسمت اعظم نگرش‌های مکسوبه دوران کودکی، شخصیت، دیدگاه‌ها، عادات، اعتقادات و سیستم ارزشی شخصی را در سال‌های بزرگ‌سالی وی شکل می‌دهد.

کودک که در ارتباط شدید روحی در مرحله بعد از تولد با اعضاء خانواده است، حدود سه سالگی برای بودن با دیگر همسالان و بازی با آنها احساس نیاز می‌کند. گروه‌های همسال محیطی را برای کودک فراهم می‌کنند که در آن خود را بشناسد. کودک از طریق این محل‌های بازی می‌آموزد که پذیرفته شود، با دیگران شریک شود، از حقوق خود دفاع کند و به دیگران احترام بگذارد. بنابراین کودک از دنیای خود محور به مرحله احساس اجتماعی قدم می‌گذارد. در کشور ترکیه نیز این نوع از آموزش بعنوان یکی از شاخه‌های الحاقی نظام آموزشی عمومی مطرح می‌باشد. اکثر اینگونه مدارس بطور خصوصی اداره می‌شوند. هرچند که برخی به دولت وابسته هستند. عمده این مدارس در شهرهای بزرگ فعالیت داشته و نیازهای مادران شاغل را بر طرف می‌کنند.

ساختار آموزش پیش دبستانی

سال تحصیلی	تعداد مدارس	تعداد کل ثابت	تعداد دختران ثابت نامی	تعداد کل معلمان	تعداد معلمان زن
1990	3819	119866	56641	7124	7095
1991	4454	132965	62660	7995	7961
1992	4683	136117	64506	8400	8372

8874	8908	67226	143349	4908	1993
9049	9098	70350	148088	5169	1994
9725	9771	74299	158354	5600	1995
9930	9971	82038	174710	6082	1996
10123	10186	113942	240885	7532	1997

اهداف دراز مدت آموزشی

از جمله اهداف دراز مدت آموزش پیش دبستانی در راستای اصول اساسی آموزش ملی می توان به موارد ذیل اشاره نمود :

1- حصول اطمینان از پیشرفت فیزیکی، عقلانی و روحی کودکان و اطمینان از این که آنها عادت های مورد نیاز را کسب کرده اند

2- ایجاد آمادگی در کودکان برای ورود به مقطع آموزش ابتدایی

3- ایجاد محیطی امن برای کودکانی که از خانواده هایی با شرایط نا مساعد آمده اند

4- حصول اطمینان از این که کودکان زبان ترکی را خوب صحبت می کنند

اهداف کوتاه مدت آموزشی

از جمله اهداف کوتاه مدت آموزش پیش دبستانی در راستای اصول اساسی آموزش ملی می توان به موارد ذیل اشاره نمود :

1- فراهم نمودن محیطی مناسب در جهت پیشرفت کودکان و تقویت توانائی ها و قابلیت های فیزیکی عقلانی، زبانی، روحی و اجتماعی آنان

- 2- در نظر گرفتن گروه های مختلف سنی کودکان، علائق و نیازهایشان در راستای امکانات موجود در مدرسه و محیط اطراف آن
- 3- در نظر گرفتن امکانات موجود در محیط اطراف
- 4- پیش برد آموزش پیش دبستانی به گونه ای که از کیفیت های لازم برای ایجاد احساس عشق، احترام، مسئولیت و اتحاد در کودکان برخوردار باشد .
- 5- تأکید بر تکلم مناسب کودکان به زبان ترکی
- 6- ایجاد احساس وابستگی عاطفی به سرزمین مادری، ملت ترکیه، پرچم ترکیه، آتاتورک، عشق به خانواده و انسان ها و حصول اطمینان از وفاداری آنان به ارزش های اخلاقی
- 7- تأکید داشتن بر این که کودکان از طریق تجربه ارزش ها را کسب کنند .
- 8- برخورداری کودکان از حقوق مساوی، با در نظر گرفتن تفاوت های شخصی، نشان دادن علائق، عشق و احساس، بدون تبعیض و عدم تنبیه آنان .
- 9- ایجاد و گسترش ارزش های اجتماعی- فرهنگی در کودکان .
- 10- عدم اعمال فشار و محدودیت بر کودکان در انجام فعالیت های آموزشی که باعث خدشه دار شدن شخصیت آنها شود و داشتن رفتاری همراه با عشق و احساس .
- 11- اطمینان از این که کودکان در مورد موضوعات محیطی مانند تمیز و مرتب بودن محیط و ساختن محیطی سالم، آگاه و حساس باشند .
- 13- فراهم نمودن آموزش از طریق همکاری کادر مدارس و اولیاء .
- 14- افزایش نرخ ثبت نامی مراکز آموزش پیش دبستانی

به طور کلی می توان گفت که هدف مقطع کمک به رشد صحیح جسمی، روحی، روانی، عاطفی و اجتماعی کودکان است. گفتنی است که گذراندن مقطع آموزش پیش دبستانی در ترکیه اجباری نمی باشد.

هدف از برنامه آموزشی مهدهای کودک مراقبت و تغذیه صحیح کودکان و رشد جسمی و روحی آنان است. هدف از برنامه آموزشی کودکانها آموزش موضوعی نیست، ولی کودکان زبان ترکی تمرین می کنند، برای خواندن و نوشتن آماده می شوند، آموزشهای بهداشتی و محیط زیستی می بینند و برای دوره بعد آموزشی مهیا می شوند. به عبارت دیگر می توان گفت که هدف از کلاسهای پیش دبستانی تشویق و آماده سازی کودکان رده های سنی ۵ تا ۶ سال برای ورود به دوره اجباری دبستان است .

پروژه های آموزشی

از جمله مهمترین پروژه های آموزشی مراکز پیش دبستانی کشور ترکیه می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

1- پروژه آموزش و پیشرفت کودکان طی سالهای اولیه کودکی

این پروژه از طریق برنامه انتقالی ۱۹۹۱ - ۱۹۹۵-۱۹۹۶ در همکاری بین دولت ترکیه و سازمان یونیسف به منظور بهبود استاندارد زندگی کودکان و در جواب به اصل اولویت دهی به کودکان به اجرا در آمده است. عمده تاکید پروژه فوق بر پاسخگویی به احتیاجات مربوط به رشد کودکان پیش دبستانی و شرکت مؤثر خانواده و جامعه و گسترش و تداوم آموزش پیش دبستانی است .

بنا بر طرح مذکور، برنامه آموزش نوزادان رده های سنی ۰ تا ۳۶ ماهه، برنامه آموزش کودکان ۳۷ تا ۶۰ ماهه در مهدهای کودک و برنامه آموزش پیش دبستانی (آمادگی) برای کودکان ۶۱ تا ۷۲ ماهه طرح و ارائه شده است. علاوه بر این نوارهای آموزشی ویدئویی (تصویری) برای اولیایی که فرزندشان در گروه سنی ۰ تا ۳ سالگی و ۳ تا ۵ و ۵ تا ۷ سالگی قرار دارند، تهیه و با هدف ترویج

فعالیت‌هایی برای آموزش و پرورش کودکان سراسر جامعه از طریق کانال‌های عمومی تلویزیون در اختیار عموم است. نوارهای فوق مطالب زیر را پوشش می‌دهند:

خود آگاهی

مهارت‌های روانی- حرکتی

نگهداری از خود

خصوصیات روحی

مهارت‌های اجتماعی

مهارت‌های زبانی

حس زیبایی شناختی و خلاقیت

-از جمله دستاوردهای پروژه آموزش و پیشرفت کودکان طی سال‌های اولیه کودکی می‌توان به تاسیس مرکز آموزش پیش دبستانی چند منظوره در سال ۱۹۹۵ در استان بول اشاره نمود. این مرکز با حمایت مشاورهای هیئت علمی دانشکده آموزش پیش دبستانی در دانشگاه «مارمارا» به منظور گسترش خدمات آموزش پیش دبستانی و توسعه مدل‌های اقتصادی‌تر در دستیابی کودکان و خانواده‌ها به امکانات آموزش پیش دبستانی تأسیس شد. مرکز فوق اهداف مشخص زیر را دنبال می‌کند:

-گسترش آموزش پیش دبستانی

-افزایش کیفیت برنامه‌های آموزش پیش دبستانی

-هدف گرفتن کودکانی با موقعیت اجتماعی - اقتصادی نامساعد

-فراهم نمودن مراکز روزانه نگهداری از کودکان مادران کارمند و آموزش آنان

در راستای این اهداف بررسی و ارزیابی احتیاجات کودکان به وسیله بخش آموزش اولیه کودکان دانشگاه مارمارا در ۸۷۵ خانه صورت گرفت، تا اساس کار پی‌ریزی شود .

براین اساس يك مغازه اسباب بازی ساخته شد تا اسباب بازی‌های ارزان قیمت از مواد اضافی بسازد. يك اتوبوس و مینی بوس هدایی به مرکز تغییر صورت یافت تا به‌عنوان کلاس‌های پیش دبستانی متحرك از آن استفاده شود تا این خدمات را برای بچه‌هایی که نمی‌تواند آموزش کلاسیک داشته باشند، فراهم کند. هدف اصلی تشکیل چنین مراکزی، آموزش کودکان در مؤسسات آموزش پیش دبستانی و بالا بردن میزان ثبت نام و حصول اطمینان از این‌که کودکان گروه های سنی ۵-۶ سال که از خدمات آموزش پیش دبستانی بهره مند نبوده و در موقعیت خانوادگی نا مساعد زندگی می‌کنند بتوانند به‌صورت رایگان از خدمات آموزش پیش دبستانی در نزدیک‌ترین محل به زندگی خود استفاده کنند .

به طور کلی می توان گفت که پروژه فوق طی سال‌های تحصیلی ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۶ اجرا شده و آموزش پیش دبستانی رایگان را برای ۴۱۶۲۸ کودک در ۲۱۶۵ کلاس تازه تأسیس پیش دبستانی فراهم نموده و در این راه از ۲۴۰۰ معلم به‌کار گرفته شد .

2- پروژه تحقیق ، توسعه و تهیه برنامه‌های تلویزیونی (Tomurcuklar)

13 برنامه آموزش تلویزیونی تحت عنوان (Tomurcuklar) از طریق همکاری مدیر کل آموزش پیش دبستانی و مدیر کل رادیو و تلویزیون ترکیه به منظور کمک به پیشرفت زبانی کودکان در گروه سنی پیش دبستانی تهیه شد تا استفاده بهتر از زبان ترکی را ترغیب و آگاهی ملی پرستی را در قالب اصول و اصطلاحات آتاتورک فراهم نماید. این برنامه از اکتبر سال ۱۹۹۸ از طریق کانال‌های عمومی تلویزیون ترکیه پخش می‌شود. این پروژه درحقیقت خدمات آموزش پیش دبستانی از راه دور را برای کودکان و خانواده‌هایی که به مراکز آموزش پیش دبستانی در منطقه خود دسترسی ندارند فراهم می‌کند .

3- پروژه آموزش و رشد و نمو کودک

مرکز پروژه تحقیقاتی آموزش پیش دبستانی چندمنظوره در سال ۱۹۹۸، با پشتیبانی مشاورهای دانشکده پرورش کودک و اقتصاد خانواده با حمایت هیئت علمی دانشگاه «گازی» تحت پروژه آموزش و پرورش کودک در چهارچوب برنامه هماهنگ سازمان یونیسف و MEB تأسیس شد. هدف این مرکز یافتن مدل های جایگزین برای دست یابی سریعتر و اقتصادی تر به کودکان و خانواده ها بود .

در این پروژه موفقیت و میزان نیازها بررسی شده و از ۱۸۵۰ خانواده که نماینده سه سطح مختلف اجتماعی اقتصادی بودند آمارگرفته شد تا نیازهای آموزشی گروه سنی ۰ تا ۶ سال و خانواده هایشان تعیین شود. در قالب پروژه فوق، ۳۴ معلم کلاس های پیش دبستانی متمرکز، در مدارس ابتدایی منطقه Kecionem در آنکارا تحت نظارت هیئت علمی دانشکده پرورش کودک و اقتصاد خانواده دانشگاه آنکارا و از طریق سمینارهای آموزشی تحت آموزش قرار گرفتند. این فعالیت آموزشی همچنان ادامه دارد. بخش پرورش کودک و اقتصاد خانواده دانشگاه آنکارا، سمینارهایی در مورد «اسباب بازی و تولید وسایل بازی» در مدارس ابتدایی آنکارا در منطقه Kecionem اجرا کرد. این معلمان داوطلب شدند که در غنی کردن محیط خانه برای کودکان پیش دبستانی و فراهم نمودن راهنمایی مربوطه برای مربیان مراکز پیش دبستانی و مادران محله کمک کنند. در نتیجه این سمینار معلمان فنی با مربیان مراکز پیش دبستانی در مدرسه هایشان برای تولید و ساختن اسباب بازی بوسیله مواد زائد همکاری خواهد کرد تا کمکی اقتصادی برای خانواده هایی با فرزندان پیش دبستانی را فراهم نمایند .

4- پروژه افزایش حساسیت نسبت به مسئله اشتغال

کودکان

دو پروژه جداگانه از طریق همکاری وزارت ها ILO و تحت نظر IPEC صورت پذیرفته است که هدف از انجام آن، افزایش حساسیت معلمین و کادر اداری مراکز آموزش حرفه ای نسبت به مساله اشتغال کودکان است. پروژه نخست در قالب همکاری فیما بین ILO و مدیر کل آموزش غیر رسمی و حرفه ای وزارت کار در

زمینه بهبود شرایط کاری کودکان طی سال ۱۹۹۵، شروع شد. تحت قرارداد همکاری امضاء شده با ILO در ۲۲ ماه مه ۱۹۹۹ سمینارهایی در مورد مسئله کار کودکان برگزار شد که شامل ۲۶ تعلیم دهنده فنی در مراکز آموزش حرفه‌ای استانبول می‌گردید. همچنین تحقیقاتی با شرکت تعلیم دهندگان فوق صورت گرفت. گزارش تحقیق به شکل کتاب در آمده و در اختیار طرفین قرار داد قرار گرفت.

در جریان پروژه دوم با توجه به نتایج مثبت به دست آمده از همکاری در پروژه اول، قرار داد جدید همکاری فیما بین ILO و مدیر کل آموزش غیر رسمی و حرفه‌ای وزارت کار در آوریل ۱۹۹۹ به امضاء رسید. همکاری تحت قرارداد جدید آگاهی از حقوق کودکان را بالا خواهد برد. فعالیت‌های پروژه شامل آموزش و فعالیت‌های اجتماعی با هدف افزایش حساسیت استخدام کنندگان و سرکارگران در مورد مسئله حمایت از حقوق کودکان است.

- 5 طرح آموزش مادر - کودک

هدف از این برنامه حمایت از پیشرفت و رشد و نمو کودکان از طریق حمایت از مادران است.

طرح مذکور با استفاده از کلاس‌هایی که در مراکز آموزش عمومی مدیریت کل برای آموزش غیر رسمی و حرفه‌ای به اجرا در آمده است به مورد اجرا گذارده می‌شود. مادران کودکان گروه سنی ۰ تا ۶ سال در این کلاس‌ها شرکت می‌کنند. این کلاس‌ها به صورت جداگانه برای مادران کودکان رده های سنی ۰ تا ۲ سال و ۲ تا ۴ سال و ۴ تا ۶ سال برگزار می‌شود. مادران در زمینه نگهداری از کودک، رشد کودک، تغذیه، جلوگیری از بیماری‌های دوره کودکی، جلوگیری از حوادث، کمک‌های اولیه، سلامتی دستگاه تولید مثل مادران و تنظیم خانواده و ارتباط پدر و مادر و کودک آموزش می‌بینند تا به مادران کمک کند در آموزش و پرورش کودکانشان موفق تر و کارآمدتر شده و مشکلات را آسانتر حل کنند.

هدف اصلی برنامه فوق، کمک به پیشرفت خانواده‌ها و بچه‌هایی است که به آموزش پیش دبستانی دسترسی ندارند و به دلیل شرایط اجتماعی و

اقتصادیشان در خطر هستند. با وجود محیط و شرایط نامساعدشان، یادگیری کودکان، پیشرفت اجتماعی و روحی آنان و سطح پیشرفت تحصیلی آنها به دلیل بر خورداری از این قبیل آموزش‌های خانگی بهبود یافته است. تحقیقات نشان داده است که مادرانی که در این برنامه‌ها شرکت کرده‌اند در مورد رشد ونمو کودکانشان حساس‌تر شده و ارتباط بهتری با فرزندشان برقرار می‌کنند و انتظارات بالاتر و اهداف متعالی‌تری در مورد آینده کودکانشان در آنها ایجاد می‌شود .

این فعالیت برای ایجاد موقعیت‌های مساوی در آموزش در کنار حمایت از آموزش پیش دبستانی حائز اهمیت است .

ساختار برنامه آموزش مادر - كودك

سال تحصیلی	تعداد استان‌ها	تعداد مراکز آموزش عمومی	تعداد آموزگاران	تعداد مادران آموزش دیده
1994-1993	9	27	40	2866
1995-1994	11	42	79	5534
1996-1995	23	93	148	8640
1997-1996	34	133	207	11196
1998-1997	51	164	232	14796
1999-1998	60	184	325	19188

6- طرح کارآموزی مادران

هدف طرح فوق تربیت مربیان حرفه ای است که پرورش فیزیکی، عقلی، روحی و اجتماعی کودکان را می‌فهمند و قادرند در مراقبت و آموزش کودکان با توانایی

عمل کنند تا خدمات نگه‌داری از کودکان را در خانه‌های آنها برای مادران کارمند فراهم کنند. اجرای این برنامه در سال ۹۵-۱۹۹۴ در ۲۰ استان کشور شروع شد که طی سالهای ۹۸ - ۱۹۹۷ به ۲۶ استان رسید. گفتنی است که در قالب طرح فوق بین سالهای ۹۸ - ۱۹۹۴ بالغ بر ۶۴۰۳ کارآموز مادری آموزش دیدند.

توسعه آموزشی

بنا بر افزایش اهمیت آموزش پیش دبستانی در کشور ترکیه، اقدامات ذیل در جهت رشد و توسعه مراکز آموزش پیش دبستانی مد نظر قرار گرفته است:

-گشودن کلاس‌های مهد کودک در مدرسه‌های کنونی و استفاده از ظرفیت‌های فیزیکی آنان .

-ایجاد تغییرات لازم در پروژه‌های معماری مدارس در دست تأسیس

-ایجاد ساختمانهای لازم در طبقه همکف برای آموزش پیش دبستانی .

-فراهم نمودن پروژه‌های آموزشی برای آموزش کودکانی که آموزش پیش دبستانی نداشته اند

-گسترش آموزش و پیشرفت کودکان نوپا از طریق تهیه برنامه‌های آموزشی تلویزیونی

-شکل دهی به مراکز تحقیقاتی آموزشی چند منظوره پیش دبستانی برای طرح و اجرای مدل‌های جایگزین به روش‌های اقتصادی‌تر برای دسترسی کودکان و خانواده‌های مناطق مهاجر نشین و دور افتاده به چنین امکاناتی

-تهیه و طراحی برنامه‌های پیشرفت و توسعه آموزشی (رشد ونمو، آموزش و نگه‌داری)

-تکمیل قوانین مربوط به رشد نمو، نگه‌داری و آموزش کودکان در اوان کودکی.

تاریخچه پیش دبستانی در ایران

تاریخچه پیش دبستانی در ایران به چه سالی برمی گردد؟

کودکستان و دوره پیش دبستانی با قدمتی ۸۰ ساله در ایران سابقه درخشان ایران در این عرصه را نشان می دهد. اولین کودکستان توسط مرحوم باغچه بان در تبریز دایر شد و در سال ۱۳۱۰ مجوز تأسیس کودکستان توسط وزارت معارف صادر شد، از این رو سال ۱۳۱۰ آغاز فصل جدیدی در تاریخ آموزش پیش دبستانی کشور به شمار می رود. اولین آیین نامه ویژه کودکستانها در مراکز پیش دبستانی در سال ۱۳۱۲ به تصویب شورای عالی فرهنگ رسید و کودکستان به شکل امروزی در سال ۱۳۳۴ با دستورالعملی مبنی بر تشکیل کودکستانهای دولتی از طرف آموزش و پرورش راه اندازی شد و در سال ۱۳۵۳، اصلاحاتی در آیین نامه کودکستانها به عمل آمده که بر طبق آن فقط ثبت نام کودکان ۵ ساله در کلاسهای آمادگی با نظارت آموزش و پرورش مجاز شمرده شد و ثبت نام کودکان ۳ تا ۵ ساله در کودکستانهای خصوصی با نظارت سازمان بهزیستی انجام می گیرد.

دوره پیش دبستانی اکنون به چه صورت است؟

بر اساس دستورالعمل و مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش، دوره ۲ ساله برای کودکان ۴ تا ۶ سال در اسفندماه ۸۲ تصویب شده است.

دوره پیش دبستانی چگونه تعریف می شود؟

دوره پیش دبستانی یعنی آموزشهایی برای گروه ۴ و ۵ ساله که کودکان برای ورود به مدرسه و اجتماع فرا می گیرند. بچه ها قبل از دبستان می باید مهارتهای پایه را مثل تمرکز، طبقه بندی، آمادگی نوشتن، تقویت حواس مثل دیداری و شنیداری و گفتاری را بیاموزند و اگر در دوران پیش دبستانی اختلالات یادگیری و تلفظی در کودک مشاهده شود در همان دوران در رفع آن تلاش شود و یا برخی اختلالات یادگیری و سلامت آن را که مانع آموزش است شناسایی و در دوران تحصیل با همکاری معلمان برطرف شود.

واجدان شرایط حضور در این دوره چه کسانی هستند؟

تمام کودکان ۴ تا ۶ ساله ایرانی می توانند در کلاسهای پیش دبستانی شرکت کنند. امسال کودکان متولد ۸۰/۷/۱ و قبل از آن که شرایط ثبت نام در دوره پیش دبستانی را دارند، می توانند در پیش دبستانی دولتی و غیردولتی ثبت نام نمایند، که از اول تیرماه ثبت نام دوره پیش دبستانی آغاز شده است.

آیا برای ورود به این دوره سنجش هم دارید؟

خیر، سنجش برای کودکانی است که می خواهند وارد مدرسه شوند. این کودکان سنجش سلامت، شنوایی، بینایی و اخیراً هم سنجش رفتاری در مشهد و برخی از شهرستانها را پشت سر می گذارند، و شناسنامه سلامت می گیرند.

چه نوع مراکزی اقدام به ثبت نام این کودکان می کنند؟

برای کودکان هم مراکز دولتی و هم خصوصی وجود دارد. مراکز دولتی در کنار مدارس ابتدایی مراکز پیش دبستانی دارند و مراکز فرهنگیان و مهدکودکهای غیردولتی نیز به صورت مجزا کودکان را پذیرش می کنند. مراکز پیش دبستانی ضمیمه (در مدارس ابتدایی دولتی و غیرانتفاعی) فقط مجاز به ثبت نام کودکان ۵ ساله می باشند. البته همه امکانات تفریحی و بازی برای کودکان فراهم می شود

در مراکز فرهنگیان و مهدهای خصوصی در هر سنی کودکان را ثبت نام می کنند، مهدهای خصوصی باید برای ثبت نام کودکان ۵ ساله از آموزش و پرورش مجوز بگیرند که تاکنون این امر بدون مجوز آموزش و پرورش انجام شده است.

محتوای آموزشی در دوره پیش دبستانی چیست؟

آموزش و پرورش معتقد است که کودکان قبل از ورود به دبستان باید فرصت یادگیری مهارتهای پایه را داشته باشند به همین دلیل در مدت سال تحصیلی به کودکان آموزشهای خاص و در حد سن آنان آموخته می شود.

در این دوره از طریق فعالیتهای جذاب و با نشاط و مورد علاقه کودک از قبیل نقاشی، کاردستی، شعر، قصه، نمایش خلاق، گردش علمی، بازی و آزمایشهای ساده به صورت غیرمستقیم آموزش داده می شود. البته آموزشها در حدی است که با کلاس اول ابتدایی تداخل پیدا نکند و برای یادگیری بهتر این دوره هم از لوازم سخت افزاری و هم نرم افزاری استفاده می شود و یکی از

وسایل مهم در این دوره، کتاب کار کودک است.

کتاب کار کودک چیست و شامل چه مواردی است؟

در سال ۷۹ کتاب کار کودک در همه استانها منتشر شد. هر استان کمیته ای برای تهیه این کتاب که به فعالیتهای یاددهی و یادگیری کودکان می پردازد، دارد که وظیفه آن برنامه ریزی درسی پیش دبستانی و تولید مواد و محتوای آموزش و آموزش مهارتهاست. بر اساس چارچوبهای تعیین شده از طرف وزارت آموزش و پرورش این کتاب دارای واحدهای کار، بهداشت، مهارتهای پایه، مفاهیم علوم، ریاضی. رفتارهای اجتماعی در قالبهای مورد علاقه کودک که بیشتر بازی و شعر و قصه و... است عرضه می شود.

دوره پیش دبستانی با کلاس اول ابتدایی تداخل پیدا نخواهد کرد؟

خیر، در این دوره مباحث آموزشی مخصوصی عرضه می شود و فقط کودکان پایه های آموزشی را می آموزند. در این دوره کودکان فقط مقدمات خواندن و نوشتن مانند تصویرخوانی- تقویت مهارتهای زبانی و... را فرا می گیرند، همچنین کودکان برای نوشتن، نحوه قلم دست گرفتن و کشیدن خطوط آماده می شوند یا برای درس ریاضی فقط شمارش و... را آموزش می بینند ولی نمادهای عددی در کلاس اول آموخته می شود. در این دوره کودک را توانمند می کنند تا در کلاس اول ابتدایی پیشرفت بهتری داشته باشد.

مربی دوره پیش دبستانی باید دارای چه شرایطی باشد؟

مربی در این دوره نقش هدایت کننده و راهنما را در انجام فعالیتهای آموزشی برعهده دارد.

هر کلاس پیش دبستانی علاوه بر یک مربی باید دارای کمک مربی آگاه و آشنا به اصول آموزشی باشد.

مربیان باید ویژگیهای عمومی مثل سلامت جسمی و روانی (که توسط مراکز بهداشتی معتبر کارت سلامت برای آنان صادر می شود) و همچنین نظم و آراستگی ظاهر داشته باشند و از نظر تخصصی باید مدارک معتبر مرتبط مانند لیسانس علوم تربیتی یا آموزش ابتدایی داشته باشند.

البته شرط علاقه به تدریس نیز لازمه کار با کودک است. در مراکز ضمیمه دولتی از معلمان رسمی استفاده می شود و در مراکز غیردولتی مربیان را مدیران با رعایت ضوابط و شرایط گزینش، انتخاب می نمایند.

مراکزی که پیش دبستانی دارند، باید چه تجهیزاتی داشته باشند؟

هر مرکز می باید حداقل امکانات را داشته باشد که مهمترین آنها فضاها و کلاس مناسب و میز و صندلی مخصوص بچه ها و وسایل بازی حیاطی کودکان است که البته باید شرایط بهداشتی و ایمنی آنان نیز رعایت شود. وجود برخی وسایل آموزشی و کمک آموزشی مثل نوارهای صوتی و تصویری و وسایل پخش آنها و بسته های آموزشی

(کارتها- لوح ها- کتابها و...) نیز در این مراکز لازم است و البته باید مسایل ایمنی و بهداشتی برای کودکان لحاظ شود و امکانات و سرویسهای بهداشتی نیز باید مدنظر باشد.

آیا استفاده از این آموزشها برای همه شهرها و روستاها امکان پذیر است؟

بله، بیشتر مدارس دولتی در شهرها کلاس آمادگی ضمیمه دارند و کودکان ۵ ساله در همه شهرها می توانند در مراکز دولتی ثبت نام کنند همچنین کودکان ۴ ساله نیز در مراکز فرهنگی یا مهدهای خصوصی می توانند حضور پیدا کنند و از ۲ سال گذشته نیز با اجرای طرح آمادگی ویژه روستایی کودکان ۵ ساله روستایی زیر پوشش این طرح قرار گرفته اند برخی از شهرستانها یا روستاها که امکان تشکیل کلاس یک ساله را ندارند و تعداد کودکان کم است یا امکان تشکیل کلاس نیست از ساعتهای تعطیلی مدارس روستایی استفاده شده و در روزهای پنج شنبه و یا ساعت میان روز به کودکان تعلیم می دهند.

شهریه دوره پیش دبستانی بر چه مبنایی محاسبه می شود؟

شهریه دوره پیش دبستانی، بر اساس سقف اعلام شده توسط سازمان آموزش و پرورش استانها تعیین می شود. البته چارچوب کلی آن توسط وزارت آموزش و پرورش مشخص شده است. مراکز پیش دبستانی انواع مختلفی دارد از جمله ضمیمه مدارس دولتی، فرهنگیان و غیردولتی که با توجه به امکانات، نیروی انسانی، منطقه ها از نظر محروم و برخوردار شهریه تعیین می شود. حداقل شهریه بر اساس دستورالعمل برای پیش دبستانی ضمیمه دولتی ماهیانه ۲/۵۰۰ تومان به عنوان رقم پایه است که با توجه به شرایط متغیر خواهد بود و می تواند تا ۵۰ درصد افزایش یابد.

در مراکز غیردولتی شهریه بر اساس ۸۰ درصد مبلغ دوره ابتدایی محاسبه و اخذ

می شود. که هر ساله تغییراتی ایجاد می شود.

چرا پیش دبستانی های غیردولتی هزینه بیشتری دریافت می کنند؟

به دلیل امکانات و تجهیزات و هزینه های مربی است که باید به صورت شخصی و از طرف مؤسس پرداخت شود. در پیش دبستانی ضمیمه دولتی از معلمان رسمی استفاده می شود ولی در مراکز خصوصی مربی آزاد به کار گرفته می شود.

ضوابط به کارگیری در مهدکودکهای خصوصی چیست؟

آنها طبق ملاکها و ضوابط تعیین شده مربی را انتخاب می کنند، البته در حال حاضر شورای نظارت بر مدارس غیردولتی نظارت بر استخدام مربیان را نیز انجام می دهد.

همه مراکز به صورت استانداردهای آموزشی تدریس می کنند؟

خیر، برخی مراکز با تبلیغات بی اساس مثل کلاسهای زبان انگلیسی و... برای خردسالان سعی در جذب خانواده ها می کنند. این کلاسها نه تنها به آموزش آنان کمکی نخواهد کرد، بلکه در یادگیری کودکان نیز اختلال ایجاد می کند. برخی آموزشهای غیراصولی در سنین پایین به کودک لطمه خواهد زد و کودک را در دوران ابتدایی دچار سردرگمی خواهد کرد و اولیای کودکان باید در نظر داشته باشند هر نوع آموزش در سنین خاص آن باید فرا گرفته شود.

با توجه به اهمیت فراوان دوره پیش دبستانی برای کودکان چرا این

دوره هنوز اجباری نشده است؟

به نظر ما حضور کودکان در این دوره ها و آموزش این افراد الزامی است و ضرورت دارد که کودک قبل از ورود به دبستان، آمادگی لازم را برای ورود به دوره ابتدایی پیدا کند. و این امر فقط از طریق آموزش حاصل می شود که می باید به آن توجه شود البته این امر زیر نظر مربیان متخصص انجام می شود ولی از نظر آموزش و پرورش هنوز مصوبه ای مبنی بر اجباری شدن این دوره صادر نشده است که در صورت اجباری شدن، باید مراحل قانونی طی شود. (البته آموزش و پرورش تدابیری را بر آموزش قبل از دبستان به صورت اجباری اندیشیده است.)

چه طرحی برای آینده در نظر گرفته شده است؟

اکنون طرحی در آموزش و پرورش در دست بررسی است که کودکان در سن

۵/۵ سالگی وارد دبستان شوند. در این نظام آموزشی، بخشی از آموزشهای پیش دبستانی در داخل دبستان و سال اول خواهد بود. در این صورت کودک قبل از ورود به پایه ابتدایی فرصت یادگیری مهارتهای پایه را خواهد داشت. این طرح هنوز در حد بررسی است زیرا این کار حجم بالایی از امکانات و شرایط انسانی و اعتباری را می طلبد و چون این امر تغییر در نظام آموزشی محسوب می شود باید با یک طرح مدرن و کامل به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و سپس به صورت اجباری در سراسر کشور اجرا شود. سخن آخر اینکه تا زمانی که طرح به تصویب برسد و شامل همه کودکان ایرانی شود بهتر است که برای همه کودکان ۵ ساله ایرانی در راستای تقویت اصول یادگیری و روابط انسانی و اجتماعی و پی بردن به عوامل کندی یادگیری در برخی کودکان چه از نظر جسمی و یا روحی حضور در این دوره ها الزامی باشد.

والدین با فرستادن فرزندان خود به دوره پیش دبستانی از مشکلاتی که برای دانش آموزان در بدو ورود به مدرسه پیش می آید و به آسیبهایی در آینده منجر می شود جلوگیری کنند.